

Vergaderjaar 2023–2024

31 066

Belastingdienst

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1349

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARISSEN VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 maart 2024

Hierbij ontvangt u het definitieve advies van het Adviescollege ICT-toetsing (verder Adviescollege) inzake de door het college uitgevoerde toets bij het programma TVS¹ naar de Cloud van de Dienst Toeslagen. Dit advies hebben wij op 7 februari 2024 van de voorzitter van het Adviescollege en de Secretaris-directeur van het Adviescollege ontvangen. Hierbij ontvangt u tevens de bestuurlijke reactie bij dit advies.

Het programma TVS naar de Cloud betreft de transitie van de systemen van de Dienst Toeslagen (met de bestaande functionaliteit) naar een cloudomgeving. Doel van deze transitie is het verbeteren van de voorspelbaarheid, productiviteit, wendbaarheid en kwaliteit van zowel het IV-voortbrengingsproces als de exploitatie. Daarnaast verwacht de IV-organisatie (directie Informatievoorziening van de Belastingdienst) dat de cloudomgeving het eenvoudiger maakt om schaars IV-personeel te vinden.

Conclusie en advies van Adviescollege ICT-toetsing

Het Adviescollege heeft een conclusie afgegeven over het programma TVS naar de Cloud en geeft vier adviezen om het programma te verbeteren.

De conclusie uit het onderzoek is dat het met de huidige aanpak nog lang gaat duren voordat de transitie naar de cloud is gerealiseerd en het daardoor onzeker is wanneer de hardnekkige problemen² met TVS worden opgelost. Deze conclusie is gebaseerd op 3 zaken:

¹ In het Toeslagen Verstrekking Systeem (hierna: TVS) vinden alle verwerkingen van (wijzigingen in) de gegevens plaats van meer dan 6 miljoen burgers voor het vaststellen en verstrekken van hun toeslagen.

² Dit zijn workarounds, fouten bij de vierwekelijkse releases en belangrijke ambities die nog niet in het systeem gerealiseerd kunnen worden.

- a. De Dienst Toeslagen stelt het in beeld brengen van privacy- en beveiligingsrisico's (en mitigatie daarvan) te lang uit;
- b. De gekozen aanpak leidt niet snel tot resultaat, en
- c. De Dienst Toeslagen is nog onvoldoende betrokken.

Het Adviescollege adviseert om een slagvaardigere weg te kiezen in de transitie naar de cloud. Een snellere, transparantere en veiligere aanpak is mogelijk, waarmee gecontroleerd aan de modernisering van de ICT-voortbrenging en business-eisen wordt gewerkt. Hiervoor adviseren zij vier aanpassingen:

1. Betrek de Dienst Toeslagen bij IV-activiteiten;
2. Valideer binnen 6 maanden de geschiktheid van de public cloud;
3. Ga voortvarend en verantwoord in productie, en
4. Start met functionele verbeteringen voor de Dienst Toeslagen.

Hieronder wordt nader ingegaan op de adviezen.

Betrek de Dienst Toeslagen bij IV-activiteiten

Het Adviescollege adviseert Dienst Toeslagen nauw te betrekken bij de richting en keuzes die gemaakt worden. Het college adviseert dit te doen door het continueren van de recentelijk aangepaste besturing en communicatie tussen Dienst Toeslagen en IBS-Toeslagen (dat onderdeel is van directie Informatievoorziening van de Belastingdienst), nauwe betrekking van Dienst Toeslagen bij de planning, prioritering en de acceptatie en het gezamenlijk in kaart brengen van de vereiste functionele verbeteringen.

Het advies van het Adviescollege wordt door Dienst Toeslagen onderschreven. De recentelijk aangepaste besturing en communicatie, waar het Adviescollege ook melding van maakt, worden gecontinueerd en verder geïntensiveerd.

Dienst Toeslagen stelt in het tweede kwartaal 2024 een programmamanager aan om de sturing en de vereiste nauwe betrekking van Dienst Toeslagen op de activiteiten vorm te geven. Hiervoor wordt een bredere programmatische aanpak opgezet.

Valideer binnen 6 maanden geschiktheid van de public cloud

Het tweede advies heeft betrekking op het pauzeren van de huidige uitvoerende activiteiten op de componenten van IBS-Toeslagen zoals het maken van services en eerst te concentreren op een fase van validatie. Deze validatie moet in ieder geval zien op de (technische) geschiktheid van TVS voor een voortvarende en beheerste migratie naar een cloud-platform, op privacy- en andere risico's en op de financiële aspecten.

De Dienst Toeslagen onderschrijft het advies om nu eerst te concentreren op de validatie van een voortvarende en beheerste cloudmigratie. Inzichten krijgen in de omvang van de daadwerkelijke kosten en businesswaarde zoals modernisering, wendbaarheid en stabiliteit en hiermee samenhangende budgettaire gevolgen, waaronder doelmatigheidswinsten, worden in deze validatieperiode mede op basis van een business case verder uitgewerkt.

Naast de door het Adviescollege genoemde belangrijkste zaken zullen ook met het oog op de doelmatigheid en risicobeheersing alternatieve of terugvalscenario's worden verkend en uitgewerkt door de dienst.

Ga voortvarend en verantwoord in productie

Het derde advies betreft de wijze van in productie gaan als de gekozen public cloud een aanvaardbare keuze is gebleken en TVS zo snel mogelijk over te brengen naar deze omgeving en daarna verder te optimaliseren.

Dienst Toeslagen en Directie IV (Belastingdienst) zetten gezamenlijk een validatiefase op. Na doorlopen hiervan moeten alle aspecten en overwegingen zijn opgeleverd om tot besluiten over verantwoord en beheerst vervolg te komen. Bij deze besluitvorming moet inzicht bestaan in zowel de kosten als de baten, alsmede de kostenverdeling tussen Toeslagen en Belastingdienst. Naar verwachting zal deze fase tot in 2025 doorlopen. De aan te stellen programmamanager zal een nadere planning uitwerken. Deze fase levert ook direct bruikbare (of herbruikbare) resultaten op zoals Proof of Concepts, DPIA's, inventarisatie van benodigde belangrijke functionele aanpassingen, een brede waardering van alle IT/IV onderdelen, business case, alternatieve scenario's met mogelijke tussenstappen en terugvalscenario's.

Start met functionele verbeteringen voor de Dienst Toeslagen

Het vierde advies betreft het oplossen van functionele hardnekkigheden en andere verbeteringen ten behoeve van de dienstverlening aan burgers op het moment dat de componenten in de public cloud te staan door deze nu al in kaart te brengen waar nog nodig. Om deze reden wordt ook geadviseerd de migratiefase zo kort mogelijk te laten zijn om hieraan tegemoet te komen.

Ook dit advies wordt onderschreven door Dienst Toeslagen. Het realiseren van verbeteringen om betere dienstverlening te bieden is een belangrijke factor in de overwegingen van de vervolgstappen. Het wegwerken van technische achterstanden en de introductie van hedendaagse technologieën is echter ook van belang om meer wendbaarheid in de vernieuwing te brengen en beleidsimplementatie sneller tot stand te brengen. Deze afwegingen om tot een effectief, verantwoord en beheerst vervolg te komen worden meegenomen in de activiteiten beschreven bij de voorgaande adviezen.

Wij zijn het Adviescollege zeer erkentelijk voor de verrichte werkzaamheden en het opgestelde advies.

De Staatssecretaris van Financiën,
A. de Vries

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij